

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-17-79>

УДК 336.22

Моніторинг податкових надходжень до Державного бюджету та системи податкового адміністрування України

Золотарьова О.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та обліку
Дніпровського державного технічного університету

Костенко І.С.

магістрант кафедри фінансів та обліку
Дніпровського державного технічного університету

У статті проведено моніторинг стану податкових надходжень до Державного бюджету та системи податково-го адміністрування України. Вивчено динаміку та склад доходів Державного бюджету, встановлено частку і роль у них податкових надходжень, фактори впливу на їх формування. Оцінено структуру податкових надходжень і тенденції у її формуванні. Досліджено систему податкового адміністрування в Україні та показники діяльності Державної фіскальної служби України, сформульовано висновки і напрями позитивних змін у цій сфері.

Ключові слова: доходи Державного бюджету України, податкові надходження, структура податків, податкове адміністрування, податкова дисципліна, Державна фіскальна служба України.

Золотарёва О.В., Костенко И.С. МОНИТОРИНГ НАЛОГОВЫХ ПОСТУПЛЕНИЙ В ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БЮДЖЕТ И СИСТЕМЫ НАЛОГОВОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ УКРАИНЫ

В статье проведен мониторинг состояния налоговых поступлений в Государственный бюджет и системы налогового администрирования Украины. Изучена динамика и состав доходов Государственного бюджета, установлена доля и роль в них налоговых поступлений, факторы влияния на их формирование. Оценена структура налоговых поступлений и тенденции в ее формировании. Исследована система налогового администрирования в Украине и показатели деятельности Государственной фискальной службы Украины, сформулированы выводы и направления позитивных изменений в этой сфере.

Ключевые слова: доходы Государственного бюджета Украины, налоговые поступления, структура налогов, налоговое администрирование, налоговая дисциплина, Государственная фискальная служба Украины.

Zolotaryova O.V., Kostenko I.S. MONITORING OF TAX REVENUES TO THE STATE BUDGET AND THE SYSTEM OF TAX ADMINISTRATION OF UKRAINE

The article monitors the state of tax revenues in the State Budget and tax administration systems of Ukraine. The dynamics and composition of the State Budget revenues are studied, the share and role of tax revenues in them, the factors of influence on their formation are established. The structure of tax revenues and trends in its formation are estimated. The system of tax administration in Ukraine and indicators of activity of the State fiscal service of Ukraine are analyzed, conclusions and directions of positive changes in this sphere are formulated.

Keywords: revenues of the State Budget of Ukraine, tax revenues, tax structure, tax administration, tax discipline, State Fiscal Service of Ukraine.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Економічна стабілізація та подальше економічне зростання в Україні потребує все зваженішого підходу до формування доходів бюджету, насамперед визначення обсягу і складових елементів податкових надходжень держави. Адже не можна не погодитися із твердженням, що формування податкових надходжень бюджету повинно розглядатися не тільки як невід'ємний складник бюджетного процесу, а й, передусім, як інструмент регулювання фінансово-економічних відносин

[1]. При цьому важливо не тільки забезпечити достатній обсяг податкових надходжень для забезпечення виконання державою найбільш важливих завдань, які постають перед нею на цей момент часу, а й оптимізувати їх структуру та нівелювати деструктивний вплив так званого «податкового тягаря» на рівень підприємницької активності й розвитку бізнесу в країні, не допустити зниження добробуту громадян через надмірне податкове навантаження.

Водночас повнота та своєчасність податкових надходжень до бюджету залежить від

стану податкової дисципліни та ефективності системи податкового адміністрування в державі. У науковій літературі відсутній єдиний підхід навіть до формулювання сутності поняття податкового адміністрування. Під ним розуміють: а) основну функцію управління, що включає планування, організацію, керівництво, облік, контроль, б) науку, яка формулює принципи ефективного управління податковою системою в певних соціально-економічних умовах і суспільно-політичних обставинах, оцінює податкову систему за певними теоретичними критеріями; в) елемент державної політики – дії владних і управлінських структур, за допомогою яких наявні фінансові ресурси в певних пропорціях розподіляються через механізм оподаткування між приватним та публічним секторами економіки, між державою і населенням. Досить часто податкове адміністрування асоціюється з податковим менеджментом, що, на нашу думку, також розпорошує акценти в процесі його реалізації. Варто підтримати позицію, за якою увага акцентується на специфічних рисах (особливостях) податкового адміністрування. Відповідно до неї адміністрування податкових зобов'язань – це процедура реалізації прав і обов'язків суб'єктів податкового права щодо узгодження і погашення податкових зобов'язань [2, с. 236]. У зв'язку з цим загострюється необхідність оцінки діяльності Державної фіскальної служби України.

Отже, зважаючи на вагому роль податкових надходжень у мобілізації фінансових ресурсів до Державного бюджету України, необхідних для вирішення нагальних питань, які постають сьогодні перед Урядом, актуалізується потреба в мониторингу їх динаміки, структури та частки у створенні ВВП країни, а також стану вітчизняного податкового адміністрування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Середучених, які приділяли усвоїхпрацювагу вивченню сутності і складу податкових надходжень, їх значенню у формуванні дохідної частини Державного бюджету України та впливу на соціально-економічний розвиток, слід виділити: Ю. Бойко, В. Вишневського, Т. Єфименко, І. Луніну, І. Лютого, В. Опаріна, К. Павлюка, Н. Савчук, В. Федосова, Л. Шаблисту, С. Каламбет, С. Юрія. Однак сучасні реалії зумовлюють доцільність продовження поглибленого дослідження в цій сфері.

Формулювання мети та завдань статті. Головна мета статті – моніторинг стану податкових надходжень до Державного бюджету та

системи податкового адміністрування України. Для досягнення цієї мети необхідним є розв'язання таких завдань: вивчення динаміки та складу доходів Державного бюджету, з'ясування частки і ролі в них податкових надходжень, факторів впливу на їх формування; оцінка структури податкових надходжень і тенденцій у її формуванні; дослідження дієвості системи податкового адміністрування в Україні та показників діяльності Державної фіскальної служби України (ДФСУ); формулювання висновків і напрямів позитивних змін у цій сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основними концепціями системи формування доходів бюджету залежно від цілей фіскального регулювання, як стверджує Н. Савчук, є такі [3, с. 171]: 1) концепція, яка ґрунтується на максимізації доходів держави, передбачає збільшення кількості податків, зростання податкових ставок, скорочення податкових пільг із метою збільшення податкових надходжень до бюджету, тому застосування такої концепції у чистому вигляді провокує ризик зниження ділової активності, трансформації офіційної економіки в тіньову, зростання ризику провалів держави; 2) концепція економічного розвитку, яка передбачає зменшення податкового навантаження та зниження рівня бюджетних видатків, насамперед соціальних програм, що може спричинити зростання рівня соціального напруження в суспільстві; 3) змішаний підхід, який передбачає високий рівень податків та фінансування масштабних соціальних програм, що потребує пошуку паритету між фінансуванням економічних і соціальних програм.

Можна також підтримати погляд, що Україна за рівнем перерозподілу ВВП може бути віднесена до соціал-демократичної моделі держави [3, с. 171]. Відповідно, у демократичному суспільстві індикатором розвитку системи доходів є співвідношення між податковими і неподатковими надходженнями.

У табл. 1–3 та на рис. 1 наведено агрегований склад і структуру доходів до Державного бюджету України за останні 15 років. Ці дані ілюструють співвідношення між податковими і неподатковими надходженнями. Очевидно, що саме податкові надходження формують лівову частину доходів, оскільки становлять на протязі всього періоду понад 70% від їх загальної суми. Найбільшою їх питома вага є в 2018 р. – 83%, що становить 759 898 млн. грн., а найменшою – в 2004 р. – 72%, в абсолютному виразі – 48 581 млн. грн. Проте цього

Таблиця 1
Агрегований склад і структура доходів до Державного бюджету України в 2004–2018 рр., у млн. грн.

Показники	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Виконано на 30.04.2018
Податкові надходження	48 581	80 295	103 864	127 843	183 699	159 610	179 507	261 605	274 715	262 777	280 178	409 418	503 879	627 154	759 898	30%
У % до суми доходів	72	77	79	79	82	73	77	84	80	78	79	77	82	80	83	x
Неподаткові надходження	17 760	22 279	26 642	30 942	37 002	55 602	52 420	49 088	68 288	72 853	68 355	120 006	103 635	128 402	149 668	31%
– у % до суми доходів	26	21	20	19	17	26	22	16	20	22	19	23	17	16	16	x
Інше	1 510	1 154	1 382	2 805	3 283	2 339	1 925	1 205	1 709	1 987	6 433	2 127	4 589	31 741	7 585	12%
– у % до суми доходів	2,2	1,1	1,0	1,7	1,5	1,1	0,8	0,4	0,5	0,6	1,8	0,4	0,7	4,0	0,8	x
Всього	67 851	103 728	131 888	161 590	223 984	217 551	233 852	311 898	344 712	337 617	354 966	531 551	612 103	787 297	917 151	–
– у %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	x

Джерело: розроблено автором за даними [5]

Таблиця 2
Агрегований склад і структура доходів до Державного бюджету України на 1 працюючу особу в 2004–2018 рр., в млн. грн.

Показники	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Виконано на 30.04.2018
Податкові надходження	2 394	3 883	5 010	6 116	8 759	7 905	8 858	12 872	13 497	12 879	15 502	24 899	30 957	38 818	47 166	30%
У % до суми доходів	72	77	79	79	82	73	77	84	80	78	79	77	82	80	83	x
Неподаткові надходження	875	1 077	1 285	1 480	1 764	2 754	2 587	2 415	3 355	3 571	3 782	7 298	6 367	7 947	9 290	31%
У % до суми доходів	26	21	20	19	17	26	22	16	20	22	19	23	17	16	16	x
Інше	74	56	67	134	157	116	95	59	84	97	356	129	282	1 965	471	12%
У % до суми доходів	2,2	1,1	1,1	1,7	1,5	1,1	0,8	0,4	0,5	0,6	1,8	0,4	0,7	4,0	0,8	x
Всього	3 343	5 016	6 362	7 730	10 680	10 775	11 540	15 346	16 936	16 547	19 640	32 326	37 606	48 730	56 927	–
У %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Джерело: розроблено автором за даними [5]

Таблиця 3

Агрегований склад і структура доходів до Державного бюджету України в 2004–2018 рр., у відсотках до ВВП

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Виконано на 30.04.2018
Податкові надходження	14,1	18,2	19,1	17,7	19,4	17,5	16,6	20,1	19,6	17,9	17,7	20,6	21,1	21,0	23,4	30%	
Неподаткові надходження	5,1	5,0	4,9	4,3	3,9	6,1	14,8	3,8	4,9	5,0	14,3	6,0	4,3	4,3	4,6	31%	
Інше	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,1	0,2	1,1	0,2	12%
Всього	19,6	23,5	24,3	22,4	23,6	23,9	31,6	24,0	24,6	23,0	32,4	26,7	25,6	26,4	28,2	–	

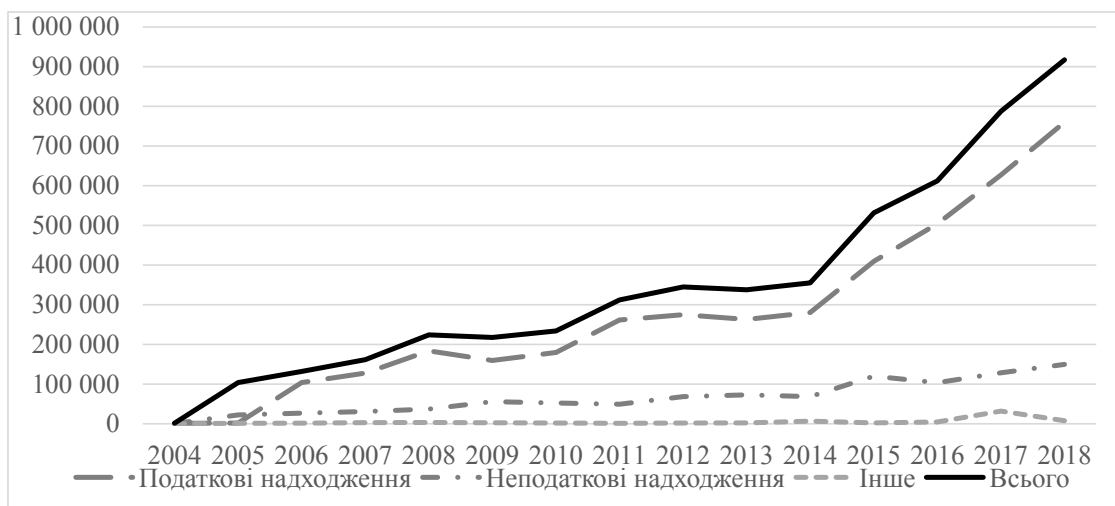
Джерело: розроблено автором за даними [5]

Таблиця 4

Склад і структура податкових надходжень до Державного бюджету України в 2004–2018 рр., у млн. грн.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Виконано на 30.04.2018
ПДВ	28 701	47 110	65 438	78 252	126 491	119 134	126 988	172 873	184 786	181 717	189 241	245 858	329 911	434 041	384 300	43%	
У % до суми	59	59	63	61	69	75	71	66	67	69	68	65	60	69	51		
Податок на доходи фізичних осіб	635	839	0	0	0	0	0	6 159	7 026	7 565	12 646	45 062	59 810	75 033	91 124	31%	
У % до суми	1	1	0	0	0	0	2	3	3	3	5	11	12	12	12		
Акциз	6 661	7 882	8 544	10 486	12 678	21 275	27 621	33 011	37 186	35 309	44 491	63 111	90 122	108 293	124 077	26%	
У % до суми	14	10	8	8	7	13	15	13	14	13	16	15	18	17	16		
Податок на прибуток підприємств	16 025	23 272	25 863	33 964	47 456	32 570	39 969	54 739	55 350	54 318	39 942	34 776	54 344	66 912	82 327	37%	
У % до суми	33	29	25	27	26	20	22	21	20	21	14	9	11	11	11		
Плата за користування надрами	236	331	484	521	1 000	1 140	1 302	1 239	1 520	13 020	18 199	36 990	39 699	43 876	40 974	23%	
У % до суми	0	0	0	0	1	1	1	0	1	5	7	9	8	7	5		
Ввізне мито	4 015	6 007	6 973	9 589	11 933	6 329	8 556	10 463	12 986	13 265	12 389	39 881	20 001	23 898	28 047	28%	
У % до суми	8	7	7	8	6	4	5	4	5	5	4	10	4	4	4		
Відшкодування ПДВ	-13 894	-13 306	-15 041	-18 869	-34 409	-34 537	-40 672	-42 779	-45 959	-53 448	-50 216	-68 405	-94 405	-120 061			
У % до суми	-29	-17	-14	-15	-19	-22	-23	-16	-17	-20	-18	-17	-19	-19	0		
Інше	6 202	8 161	11 604	13 900	18 549	13 701	15 743	25 900	21 820	11 030	13 038	11 146	4 396	-5 535	9 049	24%	
У % до суми	13	10	11	11	10	9	9	10	8	4	5	3	1	-1	1		
Місцеві податки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	695	0	35%
У % до суми	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,1	0	
Всього	48 581	80 296	103 865	127 843	183 698	159 612	179 507	261 605	274 715	262 776	279 730	408 419	503 878	627 152	759 898		
У %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Джерело: розроблено автором за даними [5]

Рис. 1. Динаміка головних складових елементів доходів Державного бюджету України в 2004–2018 рр., у млн. грн. [5]

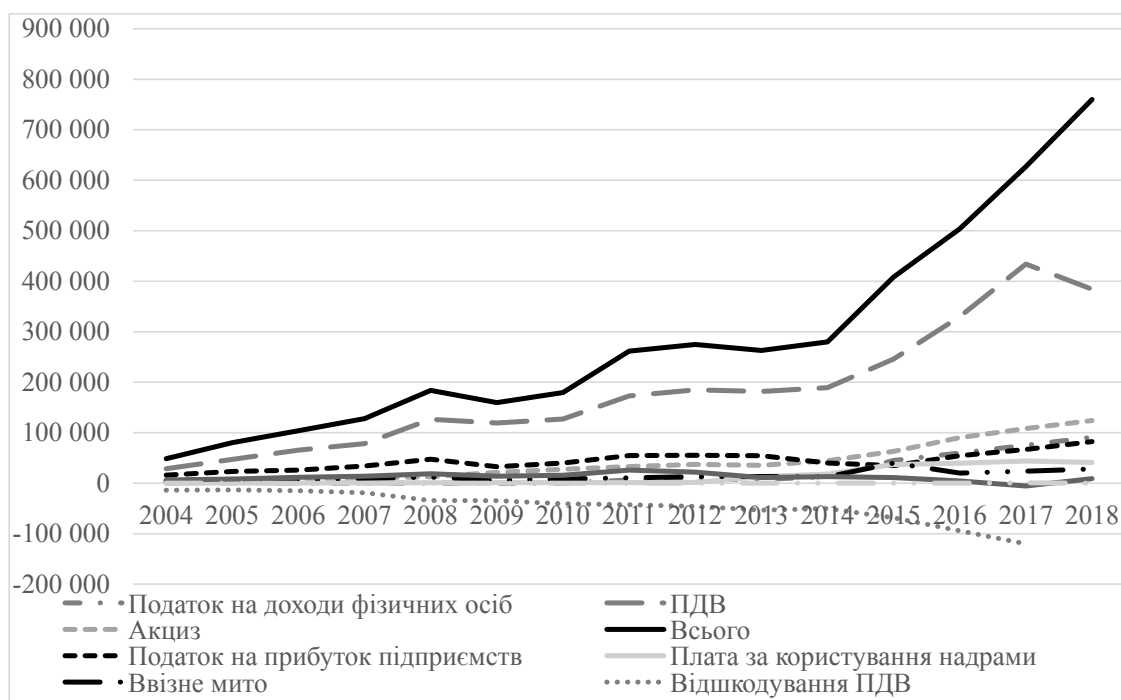
недостатньо, оскільки за європейськими нормами неподаткові надходження у структурі бюджету держави мають становити не більше, ніж 5% [4]. Це свідчить про неоптимальну структуру доходів бюджету.

У табл. 2 дані по агрегованому складу і структурі доходів наведено на 1 працюючу особу, причому співвідношення між податковими і неподатковими надходженнями формувалося аналогічним чином. В абсолютному виразі в 2018 р. сума податкових надходжень на 1 працюючу особу становила 47 166 млн. грн., тоді як у 2004 р. вона становила 2394 млн. грн.

Важливим показником міри втручання держави в економіку та еволюції її функцій є частка ВВП, яка перерозподіляється на користь держави через податкову систему (питома вага податкових надходжень у ВВП) [3, с. 133]. У табл. 3 наведено агрегований склад і структуру доходів до Державного бюджету України у відсотках до ВВП. Можна помітити, що максимальним показником відсотка податкових надходжень до ВВП був у 2018 р. і становив 23,4%, а мінімальним – у 2004 р. – 14,1%. Порівняно з відсотком у ВВП неподаткових надходжень він переважував на протязі всього періоду, що ще раз підтверджує їх пріоритетне і вирішальне значення в системі формування доходів Державного бюджету. Варто враховувати, що важливою умовою забезпечення зростання податкових надходжень є розширення та підвищення ефективності виробництва [6, с. 142], а в Україні цей приріст не має твердого підґрунтя у зв'язку з тим, що протягом останніх років мала місце нестабільна економічна ситуація [7, с. 246].

Далі доцільно детальніше оцінити склад і структуру податкових надходжень до Державного бюджету України, використовуючи дані табл. 4 та рис. 2. Безумовно, в Україні система формування податкових надходжень створювалася за стресових умов, незважаючи на позитивний факт прийняття в 2010 р. Бюджетного та Податкового кодексів [8; 9]. Спостерігалися значні перекося у структурі податків та ситуація, коли вагома частина податкових надходжень формувалася за рахунок податку на додану вартість (ПДВ). Зростання податкових надходжень від цього податку є індикатором перекидання податкового навантаження на споживання, зокрема на бідні верстви населення [3, с. 173]. Останніми роками ця тенденція внаслідок реформування, як і надмірне навантаження на капітал через податок на прибуток підприємств, що є негативним фактом в кризових умовах, змінюється на краще. Дійсно, питома вага ПДВ в структурі податкових надходжень на протязі 2004–2018 рр. переважувала, проте на кінець 2018 р. вперше зменшилася за весь період до 51%. Частка податку на прибуток підприємств також значно скоротилася на кінець періоду, в 2015 р. вона була найменшою – 9%, а з 2016 р. по 2018 р. залишається незмінною на невисокому рівні – 11%. Податок на доходи фізичних осіб, навпаки, мав приріст за питомою вагою з 2016 р. по 2018 р., коли вона була максимальною для цього податку – 12%.

Незважаючи на збільшення сум податкових надходжень до Державного бюджету, податкова система залишається недосконалою. Основні її недоліки: нерівномірність і несправедливість розподілу податкового

Рис. 2. Динаміка складових елементів податкових надходжень державного бюджету України в 2004–2018 рр., у млн. грн.

навантаження; перетворення податкової системи у чинник пригнічення економічного зростання та інвестиційної активності, стимулювання ухилення від сплати податків і відтік капіталів за кордон; проблема подвійного оподаткування; нестабільність податкового законодавства [10, с. 113].

Крім удосконалення податкової системи і податкового законодавства, суттєвими позитивними факторами впливу на своєчасність і повноту податкових надходжень можуть бути: стимулювання розвитку бізнесу і підприємництва; нарощення обсягів виробництва і підвищення рівня прибутковості підприємств; дотримання платниками податків податкової дисципліни.

Необхідним є розвиток податкової культури населення і виведення доходів з тіньової сфери економіки, своєчасне інформування платників податків про зміни в податковому законодавстві та їх детальне роз'яснення. Провідну і більш активну роль у цьому процесі має виконувати система податкового адміністрування за участі Державної фіскальної служби України (ДФСУ).

З 12 до 26 лютого 2018 року було проведено оцінювання системи податкового адміністрування України та діяльності ДФС України за допомогою міжнародного діагностичного інструменту оцінки податкового адміністрування TADAT [11]. Оцінювання згідно з цим

інструментом було організовано за підтримки Делегації Європейської комісії в Україні. TADAT дає змогу встановити стандарт для оцінювання результативності діяльності податкової адміністрації, який можна використовувати для визначення пріоритетів під час запровадження реформ та після проведення повторних оцінок оцінити ефективність проведених реформ.

Звіт побудований на основі дев'яти ключових областей результативності (КОР) системи TADAT і пов'язаних із цими сферами 28 показників високого рівня, які мають ключове значення для результативності роботи податкового відомства. Під час виведення оцінки за кожним показником до уваги береться сорок сім вимірюваних параметрів. Кожен параметр і показник оцінюється за чотирибальною шкалою: «А», «В», «С» або «D».

«А» означає результативність роботи, яка відповідає або перевершує передову міжнародну практику. У цьому разі для цілей TADAT передова практика означає вже випробуваний і широко використовуваний підхід, який практикується у більшості провідних податкових адміністрацій. Однак слід взяти до уваги, що для того, щоб вважатися «передовою практикою», зовсім необов'язково йти попереду технологічного прогресу. За такого динамічного характеру податкового адміністрування передова практика може з часом удосконалюва-

тися одночасно з випробуваними і загально-прийнятими технологічними досягненнями та інноваційними підходами.

«В» означає прийнятні результати (тобто досить надійний рівень результативності, але він дещо поступається передовій міжнародній практиці).

«С» означає слабкі результати порівняно з міжнародною передовою практикою.

«D» означає неприйнятні результати і виставляється у разі невідповідності вимогам, що ставляться для отримання оцінки «С» або вище. Крім того, оцінка «D» виставляється у певних ситуаціях, коли експерти не мають достатньої інформації для визначення та оцінки рівня результативності роботи. Наприклад, оцінка «D» виставляється, якщо орган податкового адміністрування виявляється не в змозі надати базові числові дані для оцінки операційних результатів (наприклад, у сфері подання декларацій, сплати зобов'язань і обробки відшкодувань). Це пояснюється тим, що нездатність органу податкового адміністрування надати необхідні дані свідчить про недоліки його систем управлінської інформації та практики моніторингу результатів роботи.

У табл. 5 сконцентровано всі сукупні показники оцінки системи податкового адміністрування України з відповідними оцінками.

На особливу увагу заслуговує розгляд показників за критерієм КОР 8: Ефективне управління доходами. Встановлено, що ДФСУ надає вхідні дані для прогнозування рівня доходів державного бюджету та контролює рівні збору платежів, але не контролює суми податкових витрат та перенесення збитків на наступні періоди, які можуть бути компенсовані майбутніми податковими зобов'язаннями. ДФСУ збирає дані стосовно збору податкових надходжень та економічних умов у країні для подальшого використання у процесі бюджетного прогнозування податкових надходжень. Дані збору фактичних сум надходжень звіряються із прогнозними показниками та повідомляються уряду. ДФСУ також прогнозує суми на відшкодування ПДВ для забезпечення наявності достатніх коштів для задоволення законних вимог щодо відшкодування. Проте в ДФСУ немає розроблених процесів регулярного моніторингу та звітування про ефективність співвідношення податкових витрат до надходжень або про суми податкових збитків, перенесених на майбутні періоди, які можуть бути компенсовані майбутніми податковими зобов'язаннями.

Система обліку податкових надходжень побудована в ДФСУ адекватно; однак регулярні зовнішні аудити системи обліку не проводяться. У ДФСУ є автоматизована система обліку, яка відповідає державним стандартам з інформаційних технологій та бухгалтерського обліку. Ця система взаємодіє із системою обліку доходів Міністерства фінансів України, а дані про податкові платежі, отримані від Державної казначейської служби України, вводяться до системи обліку ДФСУ протягом одного робочого дня. Регулярні зовнішні та внутрішні аудити з метою гарантування відповідності системи обліку ДФСУ нормам податкового законодавства або державних стандартів бухгалтерського обліку не проводяться.

У табл. 6 наведено узагальнення щодо слабких та сильних сторін ДФСУ, які свідчать про використання світових практик за деякими напрямками діяльності.

Важливим є встановлення партнерських відносин між ДФСУ та платниками на принципах добросовісності, неупередженості та прозорості [12, с. 166], формування такої системи податкового адміністрування, яка б на практиці доводила свою ефективність та створювала умови для залучення іноземних інвесторів у нашу державу.

Висновки з цього дослідження. Отже, у процесі дослідження встановлено:

1) в структурі доходів Державного бюджету України переважну питому вагу – 83% – у 2018 р. становлять саме податкові надходження;

2) найбільш високий показник відсотка податкових надходжень до ВВП мав місце у 2018 р. – 23,4%, порівняно з часткою у ВВП неподаткових надходжень він переважав весь період – з 2004 р. по 2018 р., що ще раз підтверджує ключову роль податків у системі формування доходів Державного бюджету. Проте важливою умовою забезпечення зростання податкових надходжень є розширення та підвищення ефективності виробництва;

3) структуру податкових надходжень не можна вважати оптимальною, оскільки питома вага ПДВ в 2004–2018 рр. була найбільшою, що свідчить про перекидання податкового навантаження на споживання, насамперед на бідні верстви населення, і тільки на кінець періоду вона вперше зменшилася за весь період до 51%;

4) найважливішу і більш активну роль у зміцненні податкової дисципліни і своєчасному надходженні податків до Державного

Сукупні показники оцінки системи податкового адміністрування України

Критерії та показники оцінки системи податкового адміністрування України	Оцінка
КОР 1: Цілісність бази даних зареєстрованих платників податків	
P1-1. Точна та достовірна інформація про платників податків	C
P1-2. Володіння інформацією про потенційних платників податків.	C
КОР 2: Ефективне управління ризиками	
P2-3. Визначення, оцінка, ранжування і кількісна оцінка ризиків недотримання норм.	C
P2-4. Зменшення ризиків за допомогою програми поліпшення дотримання податкових правил.	D
P2-5. Моніторинг та оцінка результатів діяльності з оцінки та зменшення ризиків недотримання норм.	C
P2-6. Визначення, оцінка та зменшення інституційних ризиків.	C
КОР 3: Сприяння добровільному дотриманню норм	
P3-7. Обсяг, своєчасність і доступність інформації.	B
P3-8. Обсяг ініціатив із зменшення витрат платників податків, пов'язаних із дотримання норм.	B
P3-9. Отримання відгуків платників податків про продукти та послуги.	B
КОР 4: Своєчасне подання податкових декларацій	
P4-10. Частка своєчасно поданих декларацій	B+
P4-11. Використання електронних засобів для подання декларацій	C
КОР 5: Своєчасна сплата податкових зобов'язань	
P5-12. Використання електронних методів здійснення платежів.	A
P5-13. Використання ефективних систем стягнення податків.	A
P5-14. Своєчасність платежів.	A
P5-15. Обсяг і динаміка податкової заборгованості.	B
КОР 6: Забезпечення достовірності звітності	
P6-16. Заходи перевірки з метою виявлення та запобігання недостовірній звітності.	D+
P6-17. Обсяг проактивних заходів, спрямованих на підвищення рівня надання достовірної інформації.	B
P6-18. Моніторинг обсягу наданої недостовірної звітності.	D
КОР 7: Ефективне вирішення податкових спорів	
P7-19. Існування незалежного, дієвого та поетапного процесу вирішення спорів.	A
P7-20. Час, необхідний для вирішення податкових спорів.	B
P7-21. Ступінь вжиття заходів за результатами вирішення спорів.	A
КОР 8: Ефективне управління доходами	
P8-22. Внесок до державного процесу прогнозування податкових надходжень.	B
P8-23. Точність системи обліку податкових надходжень.	C
P8-24. Компетентність системи повернення податків.	C
КОР 9: Підзвітність та прозорість	
P9-25. Механізми внутрішнього контролю.	B
P9-26. Зовнішній нагляд за діяльністю органу податкового адміністрування.	B
P9-27. Суспільне сприйняття добросовісності.	C
P9-28. Публікація інформації про діяльність, результати та плани.	A

бюджету України має відігравати система податкового адміністрування за участі Державної фіскальної служби України;

5) загалом ДФСУ вже досягає значного прогресу у впровадженні сучасних практик податкового адміністрування. Цей прогрес особливо помітний у: а) використанні технологій з метою сприяння своєчасності сплати

податків; б) використанні найкращих світових практик для ефективного вирішення податкових спорів; в) забезпеченні підзвітності та прозорості податкової адміністрації;

б) у діяльності ДФСУ досі є декілька ключових напрямів, за якими бажано було б забезпечити певні покращення, зокрема ведення бази даних зареєстрованих плат-

Таблиця 6

Сильні та слабкі сторони в діяльності Державної фіскальної служби України

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Понад 90% платників податків подають звітність своєчасно за всіма основними видами податків. 2. Понад 90% платників податків сплачують зобов'язання своєчасно. 3. Є незалежний процес вирішення спорів. 4. ДФСУ реагує на результати розгляду оскаржень. 5. ДФСУ гарантує прозорість шляхом своєчасного оприлюднення річного та стратегічного планів. 6. Широко розповсюджена практика утримання податків у джерела отримання доходу та системи авансової сплати податкових зобов'язань. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Немає інтегрованого плану покращення дотримання податкових вимог. 2. Немає структурованої системи управління ризиком дотримання податкової дисципліни. 3. Високий рівень податкової заборгованості, старішої за 12 місяців. 4. Недостатній моніторинг та вжиття заходів щодо запобігання отриманню недостовірної звітності. 5. Не проводиться широкомасштабної автоматизованої перехресної звірки з інформацією від банків, фінансових установ або роботодавців. 6. Немає моніторингу обсягів поданої неточної звітності. 7. Усі заяви щодо відшкодування ПДВ, як із високим так і з низьким рівнем ризику, підлягають перевірці до здійснення виплати.

ників податків та управління ризиками. Інформація з бази даних зареєстрованих платників податків не проходить системного моніторингу, а управління ризиками вимагає використання більш структурованого підходу для підвищення його надійності. Резуль-

тати дослідження також вказують на те, що точність даних під час подання декларацій є критичною слабкістю, так само як і перехресна перевірка даних та системний моніторинг для виявлення неточних декларацій, які потребують посилення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Нікітішин А.О. Податкові надходження: сучасний стан та роль у бюджетній політиці / А.О. Нікітішин, І.С. Хозінська, В.В. Пасічник. URL: http://www.rusnauka.com/32_PRNT_2013/Economics/3_149335.doc.htm.
2. Податковий менеджмент: підручник / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізіма, В. В. Карпова. К.: Знання, 2008. 525 с.
3. Савчук Н.В. Бюджетні пріоритети України у контексті суспільного вибору : монографія / Н.В. Савчук. К.: КНЕУ, 2014. 325 с.
4. Захаркіна Л.С. Роль і місце податкових надходжень у структурі Зведеного бюджету України / Л.С. Захаркіна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2016. № 19. С. 125–129.
5. Інформаційний сайт «Ціна держави». Бюджет України. URL: <http://cost.ua/budget/revenue/#1>.
6. Попова С. П. Роль податкових надходжень у формуванні доходів бюджетів / С. П. Попова, І. Р. Блохіна // Наукові записки: зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2016. Вип. 19. С. 140–148.
7. Городецька Т.Е. Аналіз податкових надходжень в системі доходів бюджету / Т.Е. Городецька, А.С. Поровай // Молодий вчений. 2017. № 2 (42). С. 243–247. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/2/59.pdf>.
8. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
9. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
10. Глухова В.І. Аналіз податкових надходжень до державного бюджету України в сучасних умовах / В.І. Глухова, І.П. Іванова // Міжнародний науковий журнал Інтернаука 2017. № 5. С. 111–114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_5_34.
11. Сайт Державної фіскальної служби України. Звіт про результати оцінки системи податкового адміністрування України за допомогою Діагностичного інструменту оцінки податкового адміністрування (TADAT). URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/339853.html>.
12. Лебедзевич Я.В. Вплив макроекономічних факторів на стан адміністрування податків / Я.В. Лебедзевич // Вісник ЖДТУ. 2015. № 4 (74). С. 166–175. URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/59715/55585>.

REFERENCES:

1. Nikitshyn A.O., Khozinskaya I.S., Beekeeper V.V. (2013) Podatkovi nadkhodzhennia: suchasnyi stan ta rol u biudzhethnii politytsi [Tax Revenues: Current Status and Role in Budget Policy]. Available at: http://www.rusnauka.com/32_PRNT_2013/Economics/3_149335.doc.htm (accessed 10 July 2018).
2. Ivanov YU.B., Krisovaty A.I., Kizima A.Ya., Karpova V.V. (2008) Podatkovi menedzhment [Tax Management]. Kyiv: Znannia. (in Ukrainian).
3. Savchuk N.V. (2014) Biudzhetni priorityety Ukrainy u konteksti suspilnoho vyboru [Budget priorities of Ukraine in the context of public choice: monograph]. Kyiv: KNEU (in Ukrainian).
4. Zakharkina L. S. (2016) Rol i mistse podatkovykh nadkhodzen u strukturi Zvedenoho biudzhetu Ukrainy [The role and place of tax revenues in the structure of the Consolidated Budget of Ukraine]. Scientific Bulletin of the International Humanitarian University, no. 19, pp. 125–129.
5. Informatsiyni sait "Tsina derzhavy". Biudzheth Ukrainy [Information site "Price State". Budget of Ukraine]. Available at: <http://cost.ua/budget/revenue/#1> (accessed 21 July 2018).
6. Popova S.P., Blokhin I. R. (2016) Rol podatkovykh nadkhodzen u formuvanni dokhodiv biudzhativ [The Role of Tax Revenues in the Formation of Budget Revenues]. Scientific Papers, Kirovograd: KNTU, no. 19, pp. 140–148.
7. Gorodetska T.E., Porovay A.S. (2017) Analiz podatkovykh nadkhodzen v systemi dokhodiv biudzhetu [Analysis of tax revenues in the system of budget revenues]. Young scientist, no. 2 (42), pp. 243–247. Available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/2/59.pdf> (accessed 12 July 2018).
8. Biudzhetni kodeks Ukrainy [Budget Code of Ukraine]. July 8, 2010, no. 2456-VI. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (accessed 10 July 2018).
9. Podatkovi kodeks [Tax Code of Ukraine]. December 2, 2010, no. 2755-VI. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (accessed 10 July 2018).
10. Glukhova V.I., Ivanova I.P. (2017) Analiz podatkovykh nadkhodzen do derzhavnogo biudzhetu Ukrainy v suchasnykh umovakh [Analysis of tax revenues to the state budget of Ukraine in modern conditions]. International scientific magazine "Internet Science", no. 5, pp. 111–114. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_5_34 (accessed 29 July 2018).
11. Sait Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. Zvit pro rezultaty otsinky systemy podatkovoho administruvannia Ukrainy za dopomohoiu Diahnostychnoho instrumentu otsinky podatkovoho administruvannia (TADAT) [Website of the State fiscal service of Ukraine. Report on the results of the assessment of the tax administration system in Ukraine through the Tax Administration Assessment Diagnostic Tool (TADAT)]. Available at: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/339853.html> (accessed 11 July 2018).
12. Lebedzevich Ya.V. (2015) Vplyv makroekonomichnykh faktoriv na stan administruvannia podatkov [The Influence of Macroeconomic Factors on the State of Tax Administration]. Bulletin of ZhDTU, no. 4 (74), pp. 166-175. Available at: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/59715/55585> (accessed 11 July 2018).